

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Justitie en Veiligheid over de brief inzake de voortgang van C2000 en alarmnummer 112 (Kamerstuk 25 124, nr. 89).

De voorzitter van de commissie,
Van Meenen

Adjunct-griffier van de commissie,
Verstraten

I.	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
	1. Inleiding	2
	2. Vernieuwing C2000 systeem	2
	3. Continuïteit huidige C2000 systeem	3
	4. Financiële consequenties	4
	5. Toekomstig mobiel breedband voor de OOV-diensten	5
	6. Nieuwe meldkamers	7
	7. Stand van zaken 112	7
II.	Reactie van de Minister van Justitie en Veiligheid	7

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief inzake de voortgang C2000 en 112 (Kamerstuk 25 124, nr. 89, hierna: uw brief). Zij hebben hierover enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief over C2000 en 112. Zij hebben tevens naar aanleiding van de uitzending van Zembla van woensdag 16 mei 2018, nog een aantal vragen.

De leden van de D66-fractie hebben enkele vragen.

De leden van de SP-fractie hebben enkele vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief. Tevens hebben zij kennisgenomen van de tv-uitzending van Zembla van 16 mei 2018 over C2000. Zij hebben de volgende vragen.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief. Zij hebben op enkele punten behoefte aan een nadere toelichting.

2. Vernieuwing C2000 systeem

De leden van de VVD-fractie constateren dat u op 15 mei 2018 heeft aangegeven, met het oog op nationale veiligheid, te stoppen met het gebruik van antivirussoftware van Kaspersky Lab, een Russisch bedrijf. Kunt u aangeven waarom Nederland met een Russisch antivirussoftware-bedrijf geen zaken kan doen, maar het communicatienetwerk van onze hulp- en veiligheidsdiensten wel door een Chinees bedrijf (Hytera) ingericht kan worden?

De leden van de CDA-fractie vragen wat thans de exacte implementatiedata zijn per regio/meldkamer en vragen u dit te specificeren voor zowel de implementatie van het nieuwe spraaknetwerk (koppeling aan de huidige radiobediening in de meldkamers) als voor de (in 2019 voorziene) koppeling van de nieuwe radiobediening aan het vernieuwde spraaknetwerk.

De aan het woord zijnde leden vragen of u nog steeds van mening bent dat de drie bij de vernieuwing van C2000 betrokken marktpartijen in staat zijn om het door hen aangenomen werk daadwerkelijk binnen een redelijke termijn uit te voeren. Kunt u hierbij specifiek ingaan op de verwachtingen ten aanzien van Hytera Mobilfunk GmbH, mede gelet op hetgeen in de Zembla-uitzending ten aanzien van deze firma naar voren is gebracht?

De voornoemde leden vragen of het klopt dat Hytera Mobilfunk GmbH een Duitse dochteronderneming is van het Chinese bedrijf Hytera Communications. Klopt het dat de Algemene- en Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst (hierna: AIVD/MIVD) ernstige bezwaren hebben tegen de betrokkenheid van een Chinese partij bij de bouw van C2000? Deze leden vragen of u, mede in het licht van regeringsopstelling ten opzichte van Kaspersky, kunt uitleggen hoe u nu tegen deze situatie aankijkt. Is het nodig dat aanvullende maatregelen worden genomen om risico's in te perken?

De voornoemde leden vragen of u de lijst met 30 dekkingsissues aan de Kamer kunt doen toekomen, dan wel vertrouwelijk ter inzage leggen.

De leden van de D66-fractie merken op dat de vernieuwing van C2000 nu al enkele jaren gaande is. Kunt u een overzicht bieden van de stappen die de afgelopen jaren zijn gezet in de vernieuwing van C2000? Kan daarbij worden aangegeven op welke momenten – en met welke reden – vertraging is opgelopen?

De voornoemde leden lezen dat de afgelopen jaren vorderingen zijn gemaakt in het oplossen van dekkingsissues, maar dat deze nog niet volledig verholpen zijn. Hoeveel staan hiervan momenteel nog open? Wat is de gemiddelde looptijd waarin dekkingsissues opgelost worden? Hoe varieert de looptijd in het oplossen van een dekkingsissue met hoge versus lage prioriteit? Op welke wijze wordt bepaald dat dekkingsissues op bepaalde plekken lage prioriteit genieten? Hoe sluit u uit dat in dergelijke gebieden grote calamiteiten plaatsvinden waarvoor toereikende dekking van C2000 wel degelijk noodzakelijk is? Kunt u tenslotte de meest recente versie van de Dekkings Issue Prioriterings Procedure-lijst (hierna: DIPP-lijst) aan de Kamer doen toekomen? Bent u bereid updates van deze lijst periodiek aan de Kamer te doen toekomen? Zo nee, waarom niet?

De aan het woord zijnde leden merken op dat de hoofdleverancier van het nieuwe C2000 systeem Hytera Mobilfunk GmbH is, een dochterorganisatie van het Chinese hightechbedrijf Hytera Communication, dat goede zakelijke betrekkingen onderhoudt met de Chinese overheidsdiensten. Is dit waar? Zo ja, acht u het verantwoord om een voor de Nederlandse veiligheid essentieel missiekritisch netwerk aan een Chinese partij te gunnen? Zo ja, hoe verhoudt zich dit tot uitspraken van de AIVD-directeur eerder dit jaar, waarin hij stelt dat China tot één van de drie grootste bedreigingen voor de cyberveiligheid behoort, aangedreven door de overheid? Waarop baseert u de stelling dat C2000 een voor hackers «onneembare vesting» is, zoals gesteld in de voornoemde Zembla-uitzending.

De leden van de PvdA-fractie constateren dat in de voornoemde uitzending van Zembla wordt gemeld dat de AIVD en MIVD zorgen hebben over het feit dat een Chinees bedrijf betrokken is bij de bouw van C2000. De aan het woord zijnde leden vragen of deze zorgen bij u reeds bekend waren. Zo ja, vanaf welke datum? Wat heeft u naar aanleiding van deze waarschuwing gedaan? Was Hytera ten tijde van de aanbesteding al in Chinese handen? Zo ja, speelde bij het toekennen van de opdracht mee dat het bedrijf in Chinese handen was? Zo nee, zou u, mocht u op dat moment hebben geweten dat Hytera in Chinese handen zou komen, de opdracht ook hebben gegund of mogelijk aanvullende voorwaarden hebben gesteld? Wat kunt u nu nog doen om te voorkomen dat dit deel van de vitale infrastructuur van C2000 door sabotage vanuit China wordt bedreigd?

Deelt u de mening van de directeur van de AIVD dat er in zijn algemeenheid vanuit China sprake is van cyberdreiging? Zo ja, acht u de dreiging van sabotage van C2000 door China een reële dreiging? Zo nee, waarom niet?

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat in de grensregio het knelpunt bestaat dat samenwerkende Veiligheidsregio's in Nederland, Duitsland en België verschillende communicatiesystemen in de voertuigen (zoals de brandweerauto's) hanteren, waardoor snelle en directe communicatie wordt bemoeilijkt bij calamiteiten. Zeker bij een grote calamiteit moeten politie, brandweer en ambulancediensten kunnen vertrouwen op directe en ongehinderde communicatie. De voornoemde leden vragen op welke manier rekening wordt gehouden met samenwerkende Veiligheidsregio's in de grensregio bij het huidige C2000-systeem en bij de verdere ontwikkeling van het C2000-systeem. Hoe wordt nu en in de toekomst directe en ongehinderde communicatie gegarandeerd tussen de Nederlandse, Duitse en Belgische hulpverleningsdiensten?

3. Continuïteit huidige C2000 systeem

De leden van de VVD-fractie lezen dat het huidige C2000 systeem zich heeft ontwikkeld tot een robuust en stabiel systeem. In de uitzending van het televisieprogramma Zembla op 16 mei 2018 wordt echter op basis van een interne memo van de politie gemeld dat het huidige systeem steeds vaker met storingen kampt, 2775 tussen april 2015 en augustus 2017. Kloppen de getallen die Zembla noemt? Zo ja, hoe kan u een dergelijk aantal storingen rijmen met een robuust systeem? Bij hoeveel storingen vindt u C2000 niet meer robuust?

In de uitzending van Zembla wordt tevens gemeld dat een derde van de 2775 storingen het gevolg waren van een defect onderdeel, terwijl reserve-onderdelen voor het oude systeem moeilijk of niet meer verkrijgbaar zijn. Klopt het dat Motorola en KPN, de leveranciers van C2000, hebben aangegeven dat de stabiliteit van C2000 na 2018 alleen gewaarborgd kan worden als er forse technologische updates plaatsvinden? Zo ja, op welke manier is geborgd dat die noodzakelijke updates plaatsvinden nu Motorola en KPN vanaf 2019 niet meer betrokken zijn bij C2000? Op welke wijze kunnen de partijen die het beheer over C2000 vanaf januari 2019 over moeten nemen de stabiliteit van C2000 waarborgen?

In uw brief staat dat de audits op het huidige C2000 die aan de basis staan van het oordeel dat C2000 robuust en stabiel is uitgevoerd zijn door Xebia. Klopt het dat Xebia ook de audits op het nieuwe C2000 uitvoert? Deelt u de mening dat het wenselijk is dat een partij die geen betrokkenheid heeft bij het nieuwe C2000 een dergelijke audit uitvoert? Zo ja, bent u, mede op basis van de bevindingen van Zembla, bereid een nieuwe audit uit te laten voeren? Zo nee, waarom niet?

U schrijft tevens dat onderhoud aan het systeem en aanvulling van reserve-onderdelen onderdeel waren van de uitvraag aan leveranciers. Klopt het dat deze onderdelen niet meer gemaakt of geleverd worden nu Motorola de ontwikkeling en het onderhoud van C2000 heeft gestaakt? Kunt u aangeven hoe een leverancier een reserve-onderdeel kan aanleveren dat niet meer gemaakt wordt? Deelt u de mening dat het een veiligheidsrisico met zich meebrengt wanneer gewerkt wordt met verouderd materiaal waarvoor geen reserve-onderdelen meer beschikbaar zijn?

U beschrijft contractuele afspraken en maatregelen die de continuïteit van het huidige C2000 systeem moeten waarborgen. Kunt u op basis van de gemaakte contractuele afspraken garanderen dat het huidige C2000, indien dat in 2019 nog gebruikt moet worden, accuraat blijft functioneren, ook in geval van zwaar gebruik, zoals bijvoorbeeld het geval kan zijn na een terroristische aanslag?

De leden van de CDA-fractie vragen of u de in het programma Zembla naar voren gebrachte stelling onderschrijft dat het huidige C2000 steeds storingsgevoeliger wordt en dat vervangingsonderdelen – ook voor

bijvoorbeeld portofoons – nauwelijks meer te verkrijgen zijn? Deze leden vragen of u kunt uiteenzetten met welke firma's een contract is gesloten om het functioneren van het huidige C2000 – in brede zin – na 2018 te kunnen continueren.

De voornoemde leden vragen de door u genoemde audits van onderzoeksbureau Xebia aan de Kamer kan doen toekomen, dan wel vertrouwelijk ter inzage te leggen.

De leden van de D66-fractie lezen dat het huidige C2000 systeem zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld tot «een systeem dat zich robuust en stabiel gedraagt». Uit welk onderzoek is dit gebleken? Kunt u dit onderzoek aan de Kamer doen toekomen? Zo nee, waarom niet? Kunt u een overzicht geven van het aantal storingen met het huidige C2000 systeem in de afgelopen vijf jaar, uitgesplitst per maand? Klopt het dat het huidige C2000 systeem steeds meer storingen ondervindt? Zo ja, hoe verhoudt zich dit tot de stellingname dat het huidige C2000-systeem zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld tot een «systeem dat zich robuust en stabiel gedraagt»?

De leden van de D66-fractie vragen of het klopt dat sommige recherche-teams van de politie alternatieve communicatiemiddelen aanschaffen omdat het vertrouwen in het C2000 systeem te ver is afgenomen, zoals is gesteld in de voornoemde Zembla-uitzending? Zo ja, hoe verhoudt zich dit tot de stellingname dat het huidige C2000 systeem zich de afgelopen jaren heeft «ontwikkeld tot een robuust systeem waar de hulpverleningsdiensten op kunnen vertrouwen»?

Bent u bekend met het geciteerde document uit de voornoemde Zembla-uitzending waaruit blijkt dat bij een grote calamiteit zoals een terroristische aanslag het C2000 systeem niet toereikend is om alle (gelieerde) gebruikers toe te laten tot het communicatiesysteem? Klopt het dat hierin wordt gesteld dat «in het geval van een aanslag, de communicatiesystemen overbelast [kunnen] raken doordat de vraag naar de gespreks capaciteit het aanbod overstijgt»? Klopt het dat op dit moment niet alle relevante gelieerde organisaties (zoals ziekenhuizen, de Reddingsbrigade en huisartsenposten) niet meer worden toegelaten op het C2000 systeem? Zo ja, op basis van welke afspraken wordt bepaald welke organisaties wel en niet toegang krijgen tot het communicatiesysteem? Hoe wordt dit naar de betreffende organisaties gecommuniceerd? Deelt u de mening dat dergelijke keuzes grote risico's voor de veiligheid met zich mee kunnen brengen? Kunt u het door Zembla geciteerde document aan de Kamer doen toekomen? Zo nee, waarom niet? Waarop baseert u voorts de stellingname uit uw reactie op de uitzending (<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2018/05/16/reactie-naar-aanleiding-van-uitzending-zembla-over-c2000>) dat «ervaringen uit het buitenland hebben aangetoond dat in het geval van een aanslag de gebruikte communicatiesystemen overbelast kunnen raken doordat de vraag naar gespreks capaciteit het aanbod overstijgt»? Bij welke incidenten heeft zich dit in het buitenland voorgedaan en op welke wijze zijn deze vergelijkbaar met de werking van C2000?

Klopt het dat u bij de aanbesteding van het nieuwe C2000 systeem heeft gekozen voor de meest goedkope optie door de aanbesteding te gunnen aan een drietal leveranciers (Hytera Mobilfunk GmbH, 2Way en Eurofunk)? Kunt u de andere kandidaten en de bijbehorende offertes voor de aanbesteding van het nieuwe C2000 systeem aan de Kamer doen toekomen? Zo nee, waarom niet?

Klopt het dat het Ministerie van Justitie en Veiligheid iedereen die meewerkt aan C2000 verboden heeft om met Zembla te spreken naar aanleiding van de uitzending over C2000? Zo ja, waarom?

De leden van de PvdA-fractie merken op dat in de voornoemde Zembra-uitzending wordt gesteld dat bij een grote calamiteit of een terroristische aanslag het communicatienetwerk C2000 overbelast kan raken. Herkent u dit probleem? Zo ja, wat heeft u gedaan om dit probleem op te lossen? Zo ja, had de Kamer eerder kennis van dit probleem kunnen nemen en wanneer dan? Is er sprake van een noodplan? Zo ja, wat houdt dit in? Zo nee, waarom is er geen noodplan? Is het waar dat na een groot incident het mogelijk is dat alleen een beperkte groep gebruikers voorrang op het spraaknetwerk krijgt en dat voor andere gebruikers de kans bestaat dat communicatie via C2000 niet meer mogelijk is? Zo ja, welk soort gebruikers zou dan geen gebruik meer kunnen maken van C2000? Is het waar dat daar bijvoorbeeld de kerncentrale in Borssele, huisartsenposten of reddingsbrigades toe kunnen behoren? Welke risico's brengt dit met zich mee?

Tot wanneer kan het bestaande C2000 in technische zin volledig operationeel blijven? Is het waar dat het onderhoudscontract tot eind 2019 loopt? Is er dan sprake van een volledig operationeel nieuw systeem? Op basis van welk extern onderzoek blijkt dat het huidige C2000 systeem nog robuust en betrouwbaar is? Is dat onderzoek openbaar? Zo ja, waar kan het dan gevonden worden? Zo nee, waarom niet? Kan het – desnoods in vertrouwen – met de Tweede Kamer gedeeld worden?

De leden van de SP-fractie maken zich zorgen over de aanhoudende berichten dat er bij een grote crisis zoals een terroristische aanslag het netwerk van C2000 niet zal voldoen. De voornoemde leden vragen of u kan verzekeren dat ook bij grote drukte op het netwerk, het netwerk nog wel functioneert. Juist op dat soort momenten is het immers van belang dat de diensten goed met elkaar kunnen communiceren. Als dit niet waar te maken is, wat zijn dan de alternatieven en bent u bereid dat te onderzoeken? De voornoemde leden verzoeken een overzicht van de totale kosten van C2000 tot nu toe, inclusief wat er eerst geraamd was.

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat het C2000 systeem zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld tot een robuust systeem waar de hulpverleningsdiensten op kunnen vertrouwen. Uitgangspunt is dat het nieuwe C2000 systeem pas in gebruik genomen wordt als het aan deze zelfde robuustheid voldoet.

De aan het woord zijnde leden verzoeken u in dit licht te reageren op de berichten dat bij grote calamiteiten zoals een terroristische aanslag, het C2000 communicatienetwerk overbelast kan raken. Hoe robuust is de dekingsgraad van het systeem? Vanaf welk moment was er volgens u sprake van een robuust systeem? Welke lessen heeft u geleerd van de ontwikkeling van het huidige systeem?

4. Financiële consequenties

De leden van de CDA-fractie vragen of u explicieter inzichtelijk kunt maken welke incidentele extra uitgaven gedaan moeten worden en welke lagere uitgaven gerealiseerd worden als gevolg van de vertraging van de invoer van het vernieuwde C2000. De voornoemde leden vragen of u dit kunt expliciteren voor de jaren 2017, 2018 en 2019 waarbij inzichtelijk wordt gemaakt welke kostensoorten het betreft en welke bedragen daaraan gekoppeld zijn.

5. Toekomstig mobiel breedband voor de Openbare Orde en Veiligheidsdiensten (OOV-diensten)

De leden van de CDA-fractie vragen of u de stelling deelt dat het vernieuwde C2000 journalisten nagenoeg onmogelijk maakt om kennis te nemen van actuele activiteiten van hulpdiensten, de politie in het

bijzonder? Deelt u de mening dat hiermee de mogelijkheden van journalisten om verslag te doen tot een minimum worden teruggebracht? Deze leden vragen of u kan aangeven op welke wijze de persvrijheid – met name die voor fotojournalisten – vanuit de politie gefaciliteerd wordt? Bent u bereid een verkennende studie te laten verrichten over hoe in andere landen omgegaan wordt met de informatievoorziening rond actuele gebeurtenissen, vanuit de hulpverleningsdiensten wiens dataverkeer volledig gedigitaliseerd is? Deze leden vragen of u het standpunt deelt dat vrije nieuwsgaring ook bij digitaal dataverkeer tussen hulpverleners tot de mogelijkheden moet blijven behoren?

De leden van de D66-fractie lezen dat momenteel wordt bezien op welke wijze invulling gegeven kan worden aan de toekomstige behoefte aan mobiel breedband voor communicatie in de OOV-sector. Zij constateren dat dergelijk mobiel breedband in eerste instantie naast C2000 zal bestaan, om vervolgens de primaire communicatievorm te worden voor de sector. De aan het woord zijnde leden begrijpen hieruit dat hoewel het vernieuwde C2000 het huidige C2000-systeem nog niet heeft vervangen, er al wel vooruitgelopen wordt op weer een nieuw systeem. Is dit een juiste analyse? Waarom acht u het noodzakelijk en proportioneel om ondanks het feit dat het nieuwe C2000-systeem nog niet is ingevoerd, al wel een traject in gang wordt gezet naar een systeem waarin mobiel breedband de primaire communicatievorm wordt? Is het in dit geval niet mogelijk en logischer om vanaf het huidige C2000 systeem direct over te stappen naar een dergelijk nieuw communicatiesysteem? Welke kosten zijn gemoeid met het voorgestelde onderzoek naar het gebruik van mobiele breedband voor missiekritische communicatie?

6. Nieuwe meldkamers

De leden van de D66-fractie lezen dat in de huidige planning medio mei 2018 de nieuwe meldkamer in Rotterdam als eerste samengevoegde meldkamer worden aangesloten op de landelijke ICT-voorziening voor het meldkamerdomein. De aan het woord zijnde leden zijn benieuwd of dit inmiddels inderdaad het geval is? Zo nee, op welke termijn zal dit wel het geval zijn? Hoeveel vertraging heeft het in gebruik nemen van de meldkamer in Rotterdam in totaal opgelopen? Is het nog steeds de planning dat de meldkamers in Den Bosch en Haarlem volgend jaar volgen? Hoeveel vertraging heeft het in gebruik nemen van deze meldkamers in totaal opgelopen?

De leden van de SP-fractie vragen een reflectie op het proces van het samenvoegen van de meldkamers, nu niet in 2020 maar in 2021 het doel wordt gehaald. Deelt u de mening dat een reorganisatie van dit formaat niet samen gaat met een bezuiniging van deze omvang? Zo nee, wat is volgens u dan de reden dat dit proces zoveel moeilijkheden kent?

7. Stand van zaken 112

De leden van de SP-fractie vragen of er nu gegarandeerd kan worden dat ook in gebieden waar slecht mobiel bereik is, de bereikbaarheid van 112 wel gewaarborgd is.

II. Reactie van de Minister van Justitie en Veiligheid